

مقدمه

با وجود افزایش قیمت فلزات در ماه مارس سال ۲۰۱۶ ناشی از انتظار موفقیت برنامه حمایتی پولی و مالی چین در افزایش تقاضای فولاد، شرایط تعیین قیمت فلزات کماکان چالش برانگیز می باشد. علی - رغم این امر، رشد اندک جهانی (۲/۵٪ در سال ۲۰۱۶ طبق اعلام موسسه کوفاس) و تقاضای اندک چین موجب کاهش قیمتها از سه ماهه اول ۲۰۱۶ نگردیدند.

صنایع مختلف کماکان با مزاد ظرفیت روبرو هستند. برای مثال، تولید آهن و فولاد در چین در پایان ماه آوریل ۲۰۱۶ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲/۴ درصد کاهش یافت و موجب گردید تولیدکنندگان عمده نتوانند قیمت های خود را حفظ نمایند. همچنین در این بازه زمانی، متوسط قیمت ماهانه آهن و فولاد ۲۶/۶ درصد کاهش یافت. این در حالی است که این کاهش تقاضا، سایر فلزات را نیز در بر گرفته است. علی رغم عملکرد مناسب بخش اتومبیل در اروپا، ایالات متحده و چین، متوسط قیمت ماهانه هر تن آلومینیوم در بورس فلزات لندن در ماه می ۲۰۱۶ نسبت به مدت زمان مشابه سال قبل ۱۳/۸ درصد کاهش نشان داد. قیمت متوسط ماهانه بورس فلزات لندن برای فلزات مس، نیکل و روی نیز با روند مشابه به ترتیب ۲۵/۹٪، ۳۵/۶٪ و ۱۷/۸٪ کاهش ناگهانی نشان داد. چین با ۲/۴ درصد افزایش در کالاهای نهایی آهن و فولاد در پایان ماه می ۲۰۱۶ نسبت به مدت مشابه سال قبل، کماکان به صادرات بی وقفه فولاد به بازارهای جهانی ادامه می دهد. این امر موجب رکود قیمت های فولاد خصوصاً در اروپای غربی گردیده و کارخانجات محلی را نیز تحت تاثیر قرار داده است. طبق اظهار نظر انجمن فولاد اروپا Eurofer، تقاضای افزایش یافته اروپا در سال ۲۰۱۵ تقریباً به طور کامل توسط واردات از چین پوشش داده شده است. طی ماه های آینده، وضع عوارض گمرکی برای فولاد چین، تاثیر مثبتی بر سودآوری بازارهای اروپایی خواهد داشت.

نقاط قوت و ضعف صنعت**نقاط قوت**

- بهبود فروش وسایل نقلیه در سطح جهان
- استفاده بیشتر از باتری های برقی
- تجدید ساختار بخش های نیکل، فلزات کمیاب و آلومینیوم و کاهش هزینه های تولید

نقاط ضعف

- نرخ های استفاده از ظرفیت تولید کمتر از سطح نرخ های سال های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۷
- کاهش قیمت های جهانی
- کاهش سرعت رشد چین

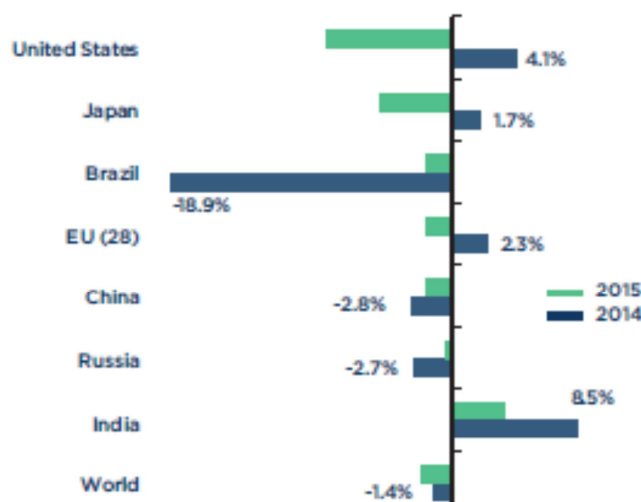
بررسی ریسک صنعت فلزات در جهان

پیش‌بینی ریسک این صنعت در مناطق مختلف جهان، از دید موسسه کوفاس، به شرح ذیل است:

منطقه	ریسک ★
آمریکای شمالی	پرریسک
آمریکای لاتین	بسیار پرریسک
آسیای نوظهور	بسیار پرریسک
اروپای مرکزی	پرریسک
اروپای غربی	پرریسک
خاورمیانه و ترکیه	بسیار پرریسک

★ طبقه بندی ریسک: ۱- کم، ۲- متوسط، ۳- پرریسک، ۴- بسیار پرریسک

تولید سالانه فولاد (به درصد)

بررسی تقاضای فلزات در جهان

- طبق گزارش انجمن جهانی فولاد، روند کاهش ۲/۲ درصدی مصرف جهانی این فلز در سال ۲۰۱۵ استمرار داشته و در سال ۲۰۱۶ نیز شاهد ۱/۶ درصد کاهش خواهیم بود که این امر را می‌توان به کاهش مصرف چین که توسط بقیه کشورها جبران نشده است، نسبت داد.
- همچنین طبق اظهارنظر این انجمن، در ادامه کاهش ۴/۸ درصدی مصرف چین در سال ۲۰۱۵، مصرف فولاد این کشور در سال ۲۰۱۶ نیز ۳ درصد کاهش خواهد یافت. دلیل اصلی این تقاضای اندک، فقدان سرمایه‌گذاری می‌باشد که در پایان ماه می سال ۲۰۱۶ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۹/۳ درصد کاهش نشان داد. این در حالی است که سرمایه‌گذاری خصوصی نیز طی همین دوره کاهش یافته و به ۳/۹ درصد رسید.

- علی‌رغم اعمال معافیت مالیاتی برای خودروهای سواری تا پایان سال ۲۰۱۶ و تاثیر آن بر بازار اتومبیل، فروش اتومبیل جدید نیز در پایان ماه آوریل ۲۰۱۶ در مقایسه با سال قبل کاهش یافت (۶/۸ درصد در مقابل ۸/۹ درصد در پایان آوریل ۲۰۱۵). شایان ذکر است در برنامه ۵ ساله سیزدهم (۲۰۱۶-۲۰۲۰) نزدیک به ۵۳۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری برای زیرساخت‌های راه آهن پیش‌بینی شده که البته این میزان سرمایه‌گذاری برای خشتی نمودن کاهش بخش کارخانه‌ای در سال ۲۰۱۶ کافی نخواهد بود.
- با وجود تلاش‌های دولت هند، بعید به نظر می‌رسد مصرف فولاد و آهن این کشور در سال جاری افزایش یابد که یکی از دلایل این عدم افزایش، فقدان اشتیاق لازم از سوی شرکت‌های بخش خصوصی برای مشارکت عمومی/خصوصی می‌باشد.
- انجمن جهانی فولاد پیش‌بینی نموده طی سال ۲۰۱۶ اروپای غربی شاهد ۳ درصد افزایش در مصرف خواهد بود، که جایگاه دوم در بین کشورهای توسعه یافته می‌باشد. بازار مناسب اتومبیل در اروپا موجب بهتر شدن محصولات تولید داخل و قرار گرفتن آنها در بازار محصولات فولادی با ارزش افزوده بالا گردید. ثبت نام خودروهای جدید که طی سه ماهه اول سال ۵/۲ درصد افزایش یافته بود، توانست میزان افزایش در ۴ ماهه اول سال را به ۵/۲ درصد برساند. از سوی دیگر آماری که جدیداً انجمن تولیدکنندگان اتومبیل اروپا ACEA منتشر نموده بیانگر ۳/۹ درصد افزایش تولید در سه ماهه اول سال ۲۰۱۶ برای کل اتحادیه اروپا می‌باشد. نرخ بهره پایین و بهبود در امور مالی خانوارها موجب شکوفایی بازار گردیده است. طبق آخرین اطلاعات ارائه شده اداره آمار اتحادیه اروپا Eurostat، در پی افزایش ۱/۷ درصدی مجوزهای ساختمانی در ماه ژانویه و ۲/۴ درصدی در ماه دسامبر تعداد این مجوزها در انتهای فوریه ۲۰۱۶ نیز ۱٪ افزایش یافت.
- انجمن جهانی فولاد پیش‌بینی نموده طی سال ۲۰۱۶ ایالات متحده با ۵/۵ درصد رشد شاهد بیشترین افزایش مصرف آهن و فولاد در بین تمامی کشورهای صنعتی باشد که بخش قابل توجهی از این رشد مربوط به تحرکات بخش ساخت و ساز می‌باشد. طبق اظهار نظر انجمن ملی خانه سازان، در سال ۲۰۱۶ ساخت خانه‌های مستقل، ۱۳ درصد افزایش خواهد داشت. این در حالی است که یکی از عوامل افزایش مصرف آهن و فولاد متوقف گردیده است. فروش اتومبیل جدید در حال کاهش می‌باشد به طوری که تنها در ماه می سال ۲۰۱۶ شاهد کاهشی ۶ درصدی بوده است. این در حالی است که طبق پیش‌بینی کوفاس، فروش اتومبیل در ایالات متحده طی سال جاری ۲ درصد افزایش خواهد داشت.
- انجمن جهانی فولاد پیش‌بینی نموده در ادامه کاهش سال‌های قبل، طی سال ۲۰۱۶ نیز تقاضای آهن و فولاد در کشور برزیل با ۳۳ درصد کاهش مواجه گردد که عمده دلیل این امر ساخت و ساز ناکافی و بخش صنعتی ضعیف می‌باشد.

بررسی عرضه فلزات در جهان

- طبق اعلام انجمن جهانی فولاد، تولید جهانی این فلز با یک نوسان شدید در سال ۲۰۱۵ با ۱/۴ درصد کاهش حجم مواجه گردید و نرخ استفاده از ظرفیت تولید، شاهد یک کاهش بی-سابقه ۶۴/۶ درصدی در سال ۲۰۱۵ بود. این در حالی است که به دلیل کاهش ظرفیت تولید اولیه در بین کارخانجات فولاد، خصوصاً در کشور چین، قیمت‌ها می‌توانند در سال ۲۰۱۶ بدون تغییر باقی بمانند.
- انتظار می‌رود در ادامه کاهش ۲/۳ درصدی تولید چین در سال ۲۰۱۵، طی سال ۲۰۱۶ نیز تولید این کشور با ۲/۸ درصد کاهش مواجه گردد. شایان ذکر است با توجه به اینکه چین کماکان به صادرات قابل توجه آهن و فولاد خود به سایر نقاط جهان ادامه می‌دهد، این کشور بعنوان مرکز عرضه این محصول محسوب می‌شود. این در حالی است که تولید چین بیشتر بر کالاهای با ارزش افزوده پایین برای بخش ساخت و ساز (طبق اعلام شرکت مدیریت سرمایه گذاری پاسیفیک PIMCO حدود ۶۰ درصد تقاضای آهن و فولاد را تشکیل می‌دهد) متمرکز است. از سوی دیگر این صنعت در چین بسیار غیر متمرکز بوده و در حال حاضر با مخالفت شدید استان‌ها برای کاهش منابع مالی مواجه می‌باشد.
- در خصوص کشور هند، پیش‌بینی می‌شود که تولید این کشور در سال ۲۰۱۶، ۸/۵ درصد رشد را تجربه نماید. رئیس‌جمهور هند اظهار امیدواری نموده است که این کشور تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۳۰۰ میلیون تن آهن و فولاد تولید کند. از تنگناهای تولید آهن و فولاد در هند می‌توان به مواردی مانند فقدان منابع مالی بخش عمومی و همچنین عدم وجود زیرساخت‌های کافی خصوصاً در زمینه حمل و نقل اشاره نمود. شایان ذکر است با وجود اینکه کشور هند با کمبود شدید سنگ آهن مواجه می‌باشد، اما برخلاف برخی کشورهای اروپایی نمی‌تواند بر بازیافت تمرکز کند.
- اروپای غربی احتمالاً در سال ۲۰۱۶ رشد ۲/۳ درصدی تولید محصولات آهن و فولاد را تجربه خواهد کرد که برای پوشش تقاضا خصوصاً برای کارخانه‌هایی که اقدام به تولید فولادهایی با ارزش افزوده پایین می‌نمایند، کافی خواهد بود. به طور خاص صنعت آهن و فولاد در انگلیس دوران دشواری را سپری می‌کند. در این رابطه به تعویق انداختن تعطیلی کارخانه فولاد بندر تالبوت توسط شرکت تاتا استیل به دلیل اطمینان از دریافت وام چند صد هزار پوندی از دولت انگلیس قابل ذکر است. در عین حال این امر تاثیری بر شرایط تجاری ندارد؛ زیرا تاکنون پیشنهاد خرید برای این کارخانه یا سایر کارخانجات انگلستان دریافت نگردیده است. سرانجام اینکه موانع ایجاد شده بواسطه هزینه‌های بالای انرژی در مقایسه با رقبا و کاهش آهسته صنعت کشور موجب گردیده چشم‌انداز این صنعت مناسب نبوده و این بخش کماکان از ریسک بالایی برخوردار باشد.

- در خصوص ایالات متحده پیش‌بینی می‌شود تولیدات آهن و فولاد این کشور در سال ۲۰۱۶ شاهد رشد ۴/۱ درصدی باشد. تولیدکنندگان داخلی از تصمیم دولت فدرال برای وضع مالیات ۲۶۶ درصدی واردات فولاد از چین منتفع شده‌اند (همچنین از برزیل، روسیه و ژاپن). شایان ذکر است در پایان ماه می ۲۰۱۶، شاخص قیمت سیم پیچ نورد گرم در مقایسه با سال قبل ۶۰ درصد افزایش یافته است. این در حالی است که تولید فولاد ایالات متحده در اثر فشارهای فولاد چین در حدود ۱۱٪ کاهش یافته است.

صندوق ضمانت صادرات ایران بعنوان اولین موسسه اعتبار صادراتی تاسیس شده در خاورمیانه با صدور انواع بیمه نامه ها، ضمانت نامه‌ها و ارائه سایر خدمات مالی از صادرکنندگان کشور حمایت می‌نماید. در بیمه‌نامه‌ها ریسک عدم وصول مطالبات صادرکنندگان، سرمایه‌گذاران و یا بانکهای تامین مالی کننده ایشان از خریداران خارجی و بانکهای خارجی در بازارهای هدف تضمین می‌گردد. ضمانتهای صندوق نیز به صادرکنندگان در جذب تامین مالی از بانکها، قبل و بعد از حمل کمک می‌نماید. اعتبار سنجی خریداران خارجی و سایر خدمات صندوق نیز در بسیاری از موارد راهگشای صادرکنندگان، سرمایه‌گذاران و بانکهای ایرانی فعال در حوزه صادرات می‌باشد. نقشی که این موسسه در ایران ایفا می‌نماید همان نقشی است که در آلمان بر عهده هرمس، در ایتالیا: ساچه، در فرانسه: کوفاس، در ژاپن: Nexi و در چین بر عهده Sinosure قرار دارد. مدیریت ریسک صندوق بمنظور کاهش ریسک صادرات و سرمایه‌گذاری ایرانیان در سایر کشورها و همچنین اطلاع رسانیهای لازم، ضمن ارزیابی ریسک بانکها و کشورها، اقدام به تهیه یا ترجمه گزارشات مختلف در حوزه‌های ریسک کشوری، اوضاع اقتصادی، تامین مالی، بیمه اعتباری، فعالیت هم‌تایان و سایر موارد مرتبط می‌نماید.